

A kötet az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok (OTKA) K 101147 sz.
Városi kormányzás közepes városokban és városi térségekben című támogatott pályázata
(2012–15) keretében készült.

A kutatás feltételeit a DEBRECENI EGYETEM ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI KARÁ biztosítja.

Vezető kutató:
Horváth M. Tamás

Kutatásszervező:
Szilágyi Bernadett

Általános lektor:
Józsa Zoltán

A kötet szaklektora és olvasószerkesztője:
Szilágyi Bernadett

További szakértő-lektor:
Péteri Gábor (1., 4. és 13. fejezet)

© Dialóg Campus Kiadó, 2013

© Horváth M. Tamás és szerzőtársai, 2013

A mű szerzői jogilag védett. Minden jog, így különösen a sokszorosítás, terjesztés
és fordítás joga fenntartva. A mű a kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül részeiben
sem reprodukálható, elektronikus rendszerek felhasználásával nem dolgozható fel,
azokban nem tárolható, azokkal nem sokszorosítható és nem terjeszthető.

Tartalom

Előszó a kötethez	7
1. Újraszabva. A városi kormányzás szövege a kontinensen (Horváth M. Tamás – Józsa Zoltán – Hoffman István)	9
ELSŐ RÉSZ	
ERŐFORRÁS-PROBLÉMÁK	43
2. Kollégiumok PPP-ben: lesznek vagy vesznek? (Varga Judit)	45
3. Az állam és mások. A személyes szociális szolgáltatások engedélyezési rendszere (Krizsai Anita)	63
4. Az önkormányzati adósságrendezés kérdései (Gyirán Zoltán)	99
5. Alternatív szolgáltatásszervezési módok alkalmazása. (Hajdúböszörmény példáján) (Lévai Antal)	119
6. A városi kormányzás közjogi eszközei (Veres Enikő)	137
MÁSODIK RÉSZ	
GLOBALIS HATÁSOK	153
7. Elefánt... (Állam a szerződési és társasági viszonyokban) (Horváth M. Tamás)	155
8. Nemzetközi beruházásvédelmi megállapodások és egyezmények (Szemesi Sándor)	173
9. A települési vízgazdálkodás életciklus szemléletű modellje (Pump Judit)	195
HARMADIK RÉSZ	
EGYHÁZAK ÁLTAL ELLÁTOTT KÖZSZOLGÁLTATÁSOK	217
10. Az egyházak részére nyújtott költségvetési támogatások (Szerdi András)	219
11. A Magyar Katolikus Egyház és az állam közpénzügyi kapcsolatai (Bocskai Erzsébet)	237
12. A Magyarországi Református Egyház közoktatási tevékenységre vonatkozó belső szabályai (Ajtai Ferenc)	251
13. A közoktatás finanszírozása egyházi fenntartók esetében (Szilágyi Bernadett)	265

Előszó a kötethez

A település és tágabb környezete közszektor-igazgatása állami, magán és közösségi szereplők részvételével folyik. Az ő kapcsolatrendszereik egyrészt tágabbak, másrészt puhábbak a földrajzi vagy közigazgatási értelemben vett települések és körzetek által jellemezni szokott viszonyokhoz képest. Ebben a körben ugyanakkor széles skálán mozgó funkciókat hálózatokban látnak el, amelyeket egyszerűen községi, városi és térségi együttműködésekkel már nem lehet leírni.

Sok, eddig eléggé egyértelműnek tekintett lehatárolás válik relatívvá nagyjából az ezredforduló óta. A kormányzás fogalmával szokták ezt a tendenciát jellemezni területi szinteken és főleg nagyvárosi pólusokra vonatkoztatva. Azt tehetjük ehhez hozzá, hogy eme hatások lenyúlnak kisebb egységig akár, miközben az erőter, amelyiknek sokféleképpen részét alkotják, mindenféle térbeli és intézményi határok átlépésére képes. A kötet ennek a komplex jelenségnek a különböző, egyenként formátlan elemeit villanja föl az olvasó számára.

A szükséges kutatási tevékenység alapjául szolgáló projektet, melynek témája a *Városi kormányzás közepes városokban és várostérségekben*, az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok (OTKA) támogatja. A kötet egyes tanulmányai megszületéséhez más támogatókra is szükség volt, amely szervezeteket az egyes írások első oldalán tüntettük föl. A team-munka további feltételeit egyebekben a Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kara biztosítja. A kutatás (2012–15) első felének eredményeiről ad keresztmetszetet a kötet.

A bevezető nemzetközi összehasonlító tanulmány meghatározott elméleti keretek kijelölésével európai relációs pontokat igyekszik lecövekelni néhány alapvető, viszonyításra alkalmas állapot rögzítése érdekében. Majd a kötet első részének tanulmányai a helyi önkormányzati intézményrendszer legkülönbözőbb, de manapság sokszor megvilágításba kerülő különböző erőforrás-problémáival foglalkoznak. Ilyenek a magánszervezésben nyújtott „fizetős” szolgáltatások, a más nem állami szereplők által biztosított ellátásszervezés, ennek állami kontrollja vagy éppen az eladósodás kezelése. Egyként erőssé váltak mind és ezért rendre feszültséget keltő szellemüket egy ideje már nem lehetett benntartani a régi, a helyi közigazgatás intézményeiből formázott szűk palackban.

Könyvünk második része a globális hatások vizsgálatán folytatja a sort. A vállalati, a szerződési vagy értékvilágbeli nemzetközi kérdések elemzésével a városias szolgáltatások biztosításának kormányzati kereteit feszegetjük-tágítjuk. Végül a harmadik részben az egyházak által ellátott közfeladatok szervezési és finanszírozási kérdéseivel foglalkozunk. A tanulmányok az állami szerepeket és a nem hitéleti egyházi tevékenységek illeszkedésének módját elemzik. Nemzetközi környezetbe ágyazva fogalmazzák meg kérdéseiket, egyúttal az utóbbi időszak magyarországi változásainak térképét is több oldalról igyekeznek pontosabbá rajzolni.

A kutatómunka jelentős része még előttünk áll. A mostani jelenségek értelmezéseit illetően azonban nem akartunk késlekedni a közreadással. A következőkben mélyebben, további empirikus eszközök alkalmazásával próbáljuk a magyarországi közszolgáltatási kormányzási viszonyok európai összefüggésű hatásait és ellenhatásait feltárni.

A projekt széleskörű együttműködésre épül. A debreceni bázison kívül részt vesznek benne más kutatóhelyek így az SZTE Állam- és Jogtudományi Kar Közigazgatási jogi és Pénzügyi Jogi Tanszéke Józsa Zoltán vezetésével, valamint az ELTE ÁJK Közigazgatási Tanszékéről Hoffman István vezetésével a téma avatott ismerői. Meglett oktatók mellett gyakorlati szakembereket, doktoranduszokat és több, dolgozataik készítése idején még graduális tanulmányaikat folytató hallgatónkat is be tudtuk vonni. Az utóbbiak között a tehetséges pályakezdők (Ajtai Ferenc, Bocskai Erzsébet, Veres Enikő), valamint a gyakorlati tapasztattal is rendelkezők (Lévai Antal, Szerdi András) teljes értékű munkája a projekt becses „magánfelfedezése”. A tanulmányok megállapításai szerzőik véleményét tükrözik.

A kutatás menedzsere Szilágyi Bernadett. A kötetben szereplő hallgatók kiválasztásában Csűrös Gabriella vett részt eredményesen, felkészítésükben pedig Varga Judit közreműködött.

Debrecen–Budapest, 2013. május

Horváth M. Tamás
szerkesztő